

več, kakor človek. Tudi nobene kontrole ni treba. Zapiravnica z vso pripravo tehta 8—16 kil.

Načrta pošiljati ne kaže. V kraje, iz katerih naročila dobim, pošljem izvedenca, da kraj ogleda, zapiše pripravne travnike, studence, potoke itd.

Pozimi se bodo zapiravnice po fabriško pripravile in zgodaj spomladi postavljale. Pri tej priložnosti se lahko kdo izuči, da bo v svojem kraju druge zapiravnice postavljale. Kdor želi zapiravnico v močilniku videti, naj kmalu do mene pride, ker na zimo bom zapiravnico iz močilnika vzela.

V Loki.

Š. Kosmač. *)

Obrtnijske novice.

* Iz mlečka (*Wolfsmilch*) narejeni gumi po novi iznajdbi Amerikanca Daniela Lamba varuje vsako volnato in svilno blago, usnje in papir tako trdno, da se ga nobena moča in tudi nobena najhujša kislina prijete ne more. Ker ta najdba utegne velike koristi biti, če se potrdi, zato gre ta novica sedaj po vseh časnikih. Z imenovanim mlečkovim gumijem navdano blago obdrži svojo barvo in v vsem ostane, kakor je bilo poprej. Neki gospod v sukno oblečen, ki je bila z tem gumijem navdana, s klobukom na glavi in z rokavicami na rokah se je postavil pod močen slap in vendar je ostal ves suh. Tudi najhujša tinta in najmočnejše kisline, kakor žveplena kislina itd., se niso prijete blaga, katero je bilo preparirano s tem gumijem.

O slobodnem ženitovanju.

Gospodom državnim poslancem v prevdarek.

Liberalno-ustavovorni dôbi se imajo ljudstva, in posebno ubogi kmet, poleg drugih nezgod in nebodigatrebov tudi to zahvaliti, da je postava, katera vsakemu dovoljuje ženiti se, v veljavo prišla. Tudi ta postava je med drugimi ena tistih, ki splošni gmotni položaj državljanov hudo šibi in brezštevilo občin dostikrat v veliko nesrečo spravlja.

Vse drugače bilo je to pred vpeljavo omenjene postave; takrat dajale so se ženitovanjske oglasnice samo takim, od katerih bilo je pričakovati, da, ako se jim družinica pomnoži in naraste, bodo jo tudi sami z vsem potrebnim preskrbovati mogli, a „nemaniči“ pa dovolitve od županstev se nadejati imeli niso — zakone sklepati.

In — kako je pa sedaj?

Da ima kak hlapčon ali pa morebiti tudi celó pohajač le toliko penězov, da more ženitovanjske oglasnice takso, oklice in pa poroko (zadnje dvoje prigodi se večkrat tudi celó na „puf“) plačati, pa hajd, oženimo se! Ako se takemu ženitovanju „nebodigatreba“ slučajno kako bolj zavedeno županstvo ustavlja, dobi slednjič na pritožbo od deželnega odbora morda celó pod kaznijo strogi zaukaz, ženinu beraču oglasnico napraviti in izročiti. Enakih slučajev je brezbrojno! — Dovoljenje primorano se izdá; poroka izvrši, v malo letih družinica naraste, živeti je ni s čem. Zakonca se v kako večje mesto s trebuhom za kruhom podasta, dokler sta krepka in zraven tudi delavna, še gre, pride pa bolezen med otroke ali celó med stariše, pomoči ni, išče si pri bolnišnicah zavetja, stroški narastejo dosti-

*) Bi li ne kazalo, da bi svojo iznajdbo pokazali ali poročali o njej v prihodnjem zboru družbe kmetijske 24. dne t. m. ter se v tej zadevi oglašili dan prej v pisarnici družbini?

Vred.

krat na stotine goldinarjev (zglede je dovolj), napravi se zapisnik o stroških za oskrbovanje, stranka ne more plačati, plačajte sorodniki, ako ti ne morejo, napravi se od županstva „ubožni list“, potem pa trpijo davkoplačevalci cele dežele, osobito dotičnega okraja in pa — domača občina. Kake so pa teh blagajnice gledé denarnega stanja, znano je najbolj onemu, ki ima z občinskimi zadevami opraviti.

Pripeti se čestokrat, da žena iz takega zakona moža preživi, kateremu v pomanjkanji prezgodaj moči opešajo, zapusti jej čvetero, petero, sedmero in še več otrok; kam ž njimi? Občina se napleta za denarno podporo vdovi in sirotam, občina pomagati ne more, in — slednjič se občini, v katero bil je mož dostojen, cela družina v preskrbitev na vrat zvali, kar godi se posebno v ob deželnih mejah ležečih občinah, iz katerih največ takih ljudi v sosedno kronovino kruha iskat hodi. Ravno slobodne ženitve so prebivalstvu prav hud spodjedež občnega blagostanja. Da bi pač to res ne bilo! — Vsega premisleka in temeljitega pretresovanja vsestranskega vredna je ta „nepridiprav“ zadeva.

Ker se, kakor se oficijelno naznanja, snide državni zbor dne 29. t. m. na Dunaji, v katerem se ima tudi ženitovanjska postava pretresovati, oziroma nova predloga taiste na dnevni red priti, je nujna potreba, da se tu kaj pametnega in koristnega za celo državo v živelj obudi in spravi, ter se postava tako osnuje, da hode davkoplačevalce nepotrebnih plačevanj varovala.

Ako morebiti slobodno ženitovanje utegne ostati, naj se vsaj postavno določi, da bodo take stranke, ktere se kar na „dobri namen“ — na „roko“ ali „na hlače“ brez vsakega premoženja ženijo, tudi za prihodnje okoliščine gledé bolezni, stroškov za javne bolnišnice, za odgojo svojih otrok uže pred poroko same skrbeti morale. Osnujejo naj se posebne okrajne, še boljše deželne blagajnice, a to ne na račun davkoplačevalcev, kateri uže tako vsem davčnim potrebam več zadostovati ne morejo, nego temveč na račun takih ženinov in nevest, ki se kar tje v en dan — na roko poročajo. Določile naj bi se za take poleg navadnih taks, štole in drugih plačil o ženitvi, posebne takse do 100 goldinarjev, iz katerih bi se za njihove prihodnje okoliščine posebne blagajnice osnovale.

To bilo bi iz dveh obzirov velike važnosti: občine in davkoplačevalci bili bi posebnih stroškov obvarovani, a taki kompetenti sv. zakona bi se v svojem samskem stanu tudi štediti (šparati) navadili, kar bi gotovo tembolj tudi v zakonskem stanu skrbno nadaljevali. To je pa pod sedanjo dotično postavo ravno nasprotno. Ravno med temi ljudmi nahaja se navadno največ pijančevanja, kvartanja, lahkomišljenosti in zapravljanja ter tudi nemoralničnega življenja.

Vam pa, hrabri narodovi prijatelji, gospodje državni poslanci, to reč v pretres in vsestranski temeljiti prevdarek najtopleje priporočam, kajti moment odločitve za prihodnost v tem obziru je tukaj!

Da se vse dobro izteče, Bog pomoz!

Martinjvrhar. *)

Naravoznanske stvari.

Potres.

Sedaj, ko se je zvedel po svetu grozni zadnji potres, bode marsikdo vprašal: kaj pa prav za prav je

*) Razodela se je Vaša želja o S. in Z. gosp. M., ki pa dozdej ni še mogel nastopiti potovanja.

Vred.

*